

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Miljöprövningsdelegationen
(MPD)

BESLUT

1 (29)

2007-06-14

Dnr: 551-5696-06

Sveriges lantbruksuniversitet
Box 7085
750 07 Uppsala

Tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken (MB) till djurhållning m.m. på fastigheten Funbo-Lövsta 8:4 i Uppsala kommun

BESLUT

Tillstånd

Länsstyrelsen i Uppsala län, miljöprövningsdelegationen (MPD), meddelar Sveriges Lantbruksuniversitet (org.nr. 202100-2817) tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken (MB) att bedriva jordbruk med djurhållning med högst 1 200 djurenheter, oberoende av djurslag, på fastigheten Funbo-Lövsta 8:4 i Uppsala kommun samt i samband därmed även bedriva övriga nedan angivna verksamheter.

Verksamheterna klassas enligt bilagan till förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd med följande SNI-koder.

- 01-1** Jordbruk med mer än 200 djurenheter (prövningsnivå B).
- 15.1-2** Slakteri (storboskap och svin) för en produktion baserad på mer än 5 ton men högst 5 000 ton slaktvikt per år (prövningsnivå C).
- 15.1-2** Slakteri (fjärderfä) för en produktion baserad på mer än 5 ton men högst 5 000 ton slaktvikt per år (prövningsnivå C).
- 90.001-2** Avloppsanläggning som är dimensionerad för mer än 25 men högst 2 000 personekvivalenter (prövningsnivå C).

Tillståndet gäller tills vidare.

Miljökonsekvensbeskrivning

Länsstyrelsen godkänner med stöd av 6 kap. 9 § MB miljökonsekvensbeskrivningen i ärendet.

Villkor för verksamheten

1. Om inte annat följer av övriga villkor skall verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad Sveriges Lantbruksuniversitet angivit i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet. Sådana mindre ändringar av verksamheten som avses i 5 § tredje stycket förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd skall anmälas på det sätt som anges i 22 § samma förordning till tillsynsmyndigheten.

2. Det till ärendet hörande gestaltungsprogrammet den 1 mars 2007 skall fungera som utgångspunkt vid utformning av byggnader, mark, vägrum, belysning, färgsättning och annan utrustning för att få en anpassning till den kulturhistoriskt känsliga miljön och den befintliga bebyggelsen.
3. Anläggningen och byggnaderna skall utformas på ett energieffektivt sätt anpassat efter varje funktion med tanke på värmeisolering, ventilation och belysning etc.
4. Transporter av gödsel skall ske så att spill och läckage undviks.
5. Närmast stallbyggnaderna skall drivningsvägar och ytor där djuren uppehåller sig vara hårdgjorda och möjliggöra uppsamling av träck. Drivningsvägarna skall utformas och skötas så att förorening av yt- och grundvatten begränsas.
6. Samtliga fastgödselplattor (för storboskaps- och svinggödsel m.m.) skall förses med väggar upp till en höjd motsvarande lagringshöjden, kantvalkar i inkörningsöppningarna och tak. Gödsellagringshus (för fjäderfägödsel) förses med omslutande väggar och tak.
7. Om andra än helt tillfälliga luktolägenheter uppstår till följd av verksamheten, skall åtgärder vidtas i syfte att begränsa olägenheterna.
8. Spridning av flytgödsel och urin får inte ske närmare bebyggelse än 200 meter. Spridning av flytgödsel och urin får under tiden den 1 augusti – 30 november bara ske i växande gröda, undantaget fånggröda eller före höstsådd.
9. Spridning av fastgödsel får inte ske närmare bebyggelse än 50 meter.
10. Spridning av gödsel, dvs. stall- och mineralgödsel, får inte ske närmare vattentäkt än 50 meter. Särskild försiktighet skall iakttas i de fall där markytan lutar mot en vattentäkt liksom i de fall där åkermarken regelmässigt översvämmas vid snösmältning eller riklig nederbörd.
11. Spridning av gödsel, dvs. stall- och mineralgödsel, får inte ske närmare vattendrag, markerat på den topografiska kartan, än 20 meter. Om exakt spridningsteknik används kan skyddsavståndet minskas till 6 meter. Alternativt kan en 6 meter bred permanent gräsvall anläggas mot vattendraget.

12. Spridning av stallgödsel skall ske under så få och korta perioder som möjligt. Hänsyn skall tas till rådande och förväntade väderleksförhållanden så att minsta möjliga näringsförlust och minsta möjliga olägenheter för närboende uppstår.
13. För att minimera ammoniak- och luktutsläpp vid spridning av stallgödsel skall bästa möjliga teknik användas. Nedbrukning/nedmyllning av gödseln inom 4 timmar på obevuxen mark kan kompensera för en ur den aspekten sämre teknik.
14. Rengöring av lokaler och utrustning skall så långt det är möjligt ske med högtrycksaggregat eller liknande metoder som ger en så låg vattenförbrukning som möjligt.
15. Ringa eller måttligt förorenat dagvatten skall om möjligt tas om hand lokalt.
16. Avfall och restprodukter skall så långt det är möjligt nyttiggöras.
17. Spridning av bekämpningsmedel får inte ske närmare än
 - 1 meter från diken och dräneringsbrunnar,
 - 6 meter från sjöar och vattendrag och
 - 12 meter från vattentäkt.
18. Kemiska produkter och avfall skall hanteras på ett sådant sätt att spill eller läckage inte kan nå avlopp och så att förorening av mark, ytvatten eller grundvatten inte kan ske.
19. Kemiska produkter och farligt avfall skall lagras på tät, invallad yta under tak. Invallningen skall rymma en volym som motsvarar den största behållarens volym plus minst 10 % av summan av övriga behållares volym.
20. Buller från verksamheten skall begränsas så att den ekvivalenta ljudnivån utomhus vid bostäder som riktvärde* inte överstiger
 - 50 dB(A) dagtid vardagar (kl. 07-18),
 - 45 dB(A) dagtid lördag, söndag och helgdag (kl. 07-18),
 - 45 dB(A) kvällstid (kl. 18-22) och
 - 40 dB(A) nattetid (kl. 22-07)Om hörbara toner eller impuls ljud förekommer skall de angivna värdena för ekvivalent ljudnivå sänkas med 5 dB(A)-enheter. Momentana ljud mellan kl. 22-07 får som riktvärde* inte överstiga 55 dBA vid bostäder.

Avloppsreningsverket

21. Avloppsreningsverket skall efter ombyggnad utföras med funktioner som innebär att
- resthalten av fosfor analyserat som totalhalt i utgående avloppsvatten från avloppsreningsverket som riktvärde* inte överstiger 0,3 mg/l, beräknat som kvartalsmedelvärde samt
 - resthalten av organiskt material analyserat som BOD₇ i utgående avloppsvatten som riktvärde* inte överstiger 10 mg/l beräknat som kvartalsmedelvärde.
- I riktvärdet skall fosforhalten och BOD₇ i bräddat avloppsvatten vid avloppsreningsverket inräknas i riktvärdet.
22. Införande av nya processkemikalier till avloppsreningsverket får endast ske efter medgivande av tillsynsmyndigheten.
23. Avloppsledningsnätet skall fortlöpande ses över och åtgärdas i syfte att dels begränsa tillflödet av regn-, grund- och dräneringsvatten till avloppsreningsverket och dels förhindra utsläpp av obehandlat eller otillräckligt renat avloppsvatten.
24. Hantering av grovrens och slam vid avloppsreningsverket skall ske på ett sådant sätt att olägenheter inte uppkommer i omgivningen. Uppstår problem med lukt eller annan störning från verksamheten skall åtgärder omedelbart vidtas i samråd med tillsynsmyndigheten för att avhjälpa problemen.

* *Med riktvärde avses ett värde som om det överskrids medför skyldighet för tillståndshavaren att vidta sådana åtgärder att värdet kan hållas.*

Uppskjuten fråga

Miljöprövningsdelegationen uppskjuter med stöd av 19 kap. 5 § punkt 10 jämfört med 22 kap. 27 § MB under en prøvotid fastställande av slutliga villkor för omhändertagande av organiska restprodukter från anläggningen. Sveriges lantbruksuniversitet skall inom ett år och senast den 30 juni 2008 redovisa en utredning över tekniska och ekonomiska möjligheter att inom anläggningen uppföra och driva en biogasanläggning för animaliska biprodukter såsom döda djur, slaktavfall, blod, övrigt organiskt avfall, stallgödsel etc.

Igångsättningstid

Tillståndet skall ha tagits i anspråk senast den 30 juni 2010 annars förfaller det.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

5 (29)

2007-06-14

Dnr: 551-5696-06

Återkallelse av tidigare beslut m.m.

På grund av att verksamheterna upphört på fastigheterna Danmarks-Säby 7:1 och Marielund 3:1 i Uppsala kommun samt Kasby 3:1 i Knivsta kommun återkallar Länsstyrelsen med stöd av 24 kap. 3 § första stycket 5. MB länsstyrelsens tidigare tillståndsbeslut den 28 maj 1991 (dnr. 2440-0392-89) vad gäller verksamheterna på nämnda fastigheter. I övrigt skall beslutet under en övergångstid fortsätta att gälla. Koncessionsnämndens för miljöskydd tillståndsbeslut den 20 juni 1972 (dnr. Ä64/71) och den 5 juli 1973 (dnr. Ä116/72) avseende tillstånd för anläggning för djur m.m. på fastigheterna Funbo-Lövsta 8:4 respektive Kungsängen 37:1 i Uppsala kommun skall under en övergångstid fortsätta att gälla. Det ankommer på Sveriges lantbruksuniversitet att anmäla till tillsynsmyndigheten och att ansöka hos tillståndsmyndigheten om tillståndens återkallande när verksamheterna vid respektive anläggning upphört.

Särskilda upplysningar

Detta tillstånd befriar inte Sveriges lantbruksuniversitet från skyldigheten att iaktta vad som gäller enligt andra bestämmelser för den anläggning eller verksamhet som tillståndet avser. Länsstyrelsen skall t.ex. enligt 5 § djurskyddsförordningen (1988:539) på förhand godkänna byggnaden från djurskydds- och djurhälso-synpunkt.

Ytterligare regler om miljöhänsyn i jordbruket finns i 12 kap. MB samt i förordningen (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket. Anläggningen ligger enligt 5 § förordningen om miljöhänsyn i jordbruket inom känsligt område enligt rådets direktiv 91/676/EEG om skydd mot att vatten förorenas av nitrater från jordbruket. Ytterligare bestämmelser finns i jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring. Jordbruksverkets allmänna råd (2005:1) innehåller råd för tillämpningen av den miljöhänsyn i samband med lagring och spridning av gödsel som anges i ovan nämnda förordningar och föreskrifter.

När det gäller hanteringen av kadaver och annat animaliskt avfall skall beaktas vad som framgår av Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2006:84) om befattning med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur och människor.

Naturvårdsverkets föreskrifter om spridning av kemiska bekämpningsmedel (SNFS 1997:2) skall beaktas

Sveriges lantbruksuniversitet skall vidare fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka och förebygga olägenheter för människors hälsa och miljön (26 kap. 19 § MB) samt i övrigt iaktta vad som sägs i förordningen

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

6 (29)

2007-06-14

Dnr: 551-5696-06

(1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll. Varje år före utgången av den 31 mars skall miljörapporten inges till tillsynsmyndigheten (26 kap. 20 § MB). Miljörapporten skall utformas i enlighet med Naturvårdsverkets föreskrift (NFS 2006:9) om miljörapporter för tillståndspliktiga verksamheter.

Enligt 2 kap. MB gäller vissa allmänna hänsynsregler som skall iakttas. Särskilt erinras om 2 kap. 4 § MB vari föreskrivs om skyldigheten att undvika sådana kemiska produkter som kan befaras medföra risker för människors hälsa eller miljö om de kan ersättas med sådana produkter som kan antas vara mindre farliga.

Ändring av verksamheten kan kräva nytt tillstånd eller anmälan i enlighet med bestämmelserna i 5 och 21 §§ förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Bedrivs miljöfarlig verksamhet av annan än den som meddelats tillståndet, skall den nye verksamhetsutövaren enligt 32 § samma förordning snarast möjligt upplysa tillsynsmyndigheten om det ändrade förhållandet.

Avgift för prövning och tillsyn av miljöfarlig verksamhet skall enligt 2 kap. 1 § förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt MB betalas av den som bedriver miljöfarlig verksamhet som anges med beteckningen A eller B i bilagan till förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Om verksamheten i sin helhet eller någon del av denna upphör skall detta i god tid före nedläggning anmälas till tillsynsmyndigheten. Sveriges lantbruksuniversitet ansvarar för att undersöka om mark- och vattenområden, byggnader och anläggningar är så förorenade att de kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön och i så fall även ansvara för att efterbehandling sker (10 kap. MB).

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Tidigare beslut

Koncessionsnämnden för miljöskydd i Stockholm lämnade den 20 juni 1972 (dnr. Å64/71) tillstånd enligt miljöskyddslagen (1969:387) att på fastigheten Funbo-Lövsta 8:4 uppföra en anläggning för animalieproduktion liksom en destruktionsanläggning för förbränning av döda djur, ett fjäderfäslakteri och ett avloppsreningsverk på fastigheten.

Vidare meddelade Koncessionsnämnden den 5 juli 1973 (dnr. Å116/72) tillstånd enligt miljöskyddslagen att på fastigheten Ultuna 2:23 i Uppsala kommun uppföra en anläggning för djurhållning liksom en utvidgning av djurhållningen på fastigheten Kungsängen 37:1 i Uppsala kommun (dnr. Å13/73).

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

7 (29)

2007-06-14

Dnr: 551-5696-06

Slutligen meddelade länsstyrelsen den 28 maj 1991 (dnr. 2440-0392-89) Sveriges lantbruksuniversitet tillstånd enligt miljöskyddslagen att på fastigheterna Danmarks-Säby 7:1 i Uppsala kommun, Kasby 3:1 i nuvarande Knivsta kommun och Marielund 3:1 i Uppsala kommun bedriva fjäderfäproduktion.

Samråd

Samråd har hållits med länsstyrelsen vid två tillfällen, den 19 april 2006 och den 13 juli 2006. Samrådsmöte med närboende, Miljökontoret, Kommunledningskontoret, Brandförsvaret och länsstyrelsen (miljöenheten, kulturmiljöenheten och veterinärenheten) hölls den 13 september 2006 på Lövsta Herrgård. Kallelse till det sistnämnda samrådet annonserades i Upsala Nya Tidning den 1 september 2006. Även Naturvårdsverket, Smittskyddsinstitutet, Jordbruksverket, Djurskyddsmyndigheten och Livsmedelsverket samt stadsbyggnadskontoret, kulturkontoret och fritids- och naturkontoret i Uppsala kommun, bereddes möjlighet att yttra sig över samrådshandlingarna. Även Naturskyddsföreningen, Svenska Lannesällskapet och Sockenstugans vänner kontaktades och bereddes möjlighet att yttra sig över samrådshandlingarna.

Verksamheten kan enligt Länsstyrelsens bedömning antas medföra betydande miljöpåverkan enligt bilaga 1 till förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar.

Synpunkter som kom fram vid samrådet gällde detaljplanering av området, kulturmiljöfrågor, gestaltungsprogram, påverkan på landskapsbilden, lukt, buller, skyddsavstånd, gödselhantering, tillgänglighet till området för de närboende, olycksfallrisker med ökande trafik, kollektivtrafikförsörjning, vatten- och brandvattenförsörjning, anslutning av fjärrvärme och avlopp för de närboende samt beten för hästar.

Ansökan med åtaganden och yrkanden

Sveriges lantbruksuniversitet, nedan kallat SLU, har för att kunna bedriva framtidens forsknings- och utbildningsverksamhet, ansökt om tillstånd enligt 9 kap. MB att uppföra en ny anläggning med en samlad etablering av djurstallar omfattande 1 200 djurenheter inom en 10-årsperiod.

En utbyggnad av avloppsreningsverket planeras där rening motsvarande dagens krav kommer att uppfyllas. Bostäder som ägs av SLU kommer att anslutas till reningsverket. Närboende kommer att erbjudas möjlighet att ansluta sig till reningsverket.

All åkermark som brukas av SLU markkarteras vart 7:e år. Varje år utförs en linjekartering för att fastställa mängden ammonium- och nitratkväve så att handelsgödselgivorna kan korrigeras därefter. Vilka mängder gödsel som sprids och hur fördelningen sker på olika typer av grödor och mellan olika årstider redovisas av SLU i en spridningsplan för stallgödsel vart 3:e år. På de flesta skiften som brukas ligger fosforklassen för lättlösligt fosfor P-A1 inom klass 3-4, varför risken för övergödning av fosfor är mycket liten. Om SLU kommer att bli ansvariga för driften av djuren vid den nya anläggning kommer den att certifieras som växtodlingen är idag.

Vid spridning av stallgödsel (flytgödsel, fastgödsel, urin) gäller idag följande villkor vilka kommer att följas fortsättningsvis.

- Spridning av stallgödsel får inte ske närmare bostadsbebyggelse än 50 meter.
- Spridning av flytgödsel och urin får inte ske närmare samlad bebyggelse än 200 meter.
- Spridning av fastgödsel får inte ske närmare samlad bebyggelse än 50 meter.
- Spridning av stallgödsel får inte ske närmare vattentäkt än 50 meter.
- Spridning av stallgödsel får inte ske närmare vattendrag, markerat på den topografiska kartan, än 20 meter. Alternativt kan en 5 meter bred permanent gräsvall anläggas mot vattendraget.
- Spridning av stallgödsel skall ske under så få och korta perioder som möjligt, och om möjligt när det är mulet och vinden ligger från bebyggelse.
- Stallgödsel skall brukas ner inom 4 timmar på arealer som ligger närmare samlad bebyggelse än 500 meter. På arealer som ligger längre bort än 500 meter från samlad bebyggelse skall nedbrukning ske samma dag med undantag för spridning på tjälad mark eller i växande gröda.
- Spridning på tjälad men icke snötäckt mark, efter den egentliga snösmältningen på våren, får ske på arealer som inte översvämmas under våren och som ligger minst 500 meter från samlad bebyggelse. Spridning sker ej på djup tjäle ty gödseln plöjs ner direkt efter spridning.
- Slangspridning i växande gröda får ske minst 500 meter från samlad bebyggelse och minst 100 meter från enstaka bostadshus. Slangspridning av nötflytgödsel får dock ske minst 200 meter från samlad bebyggelse resp. 50 meter från enstaka bostadshus.

Spruta för spridning av växtskyddsmedel servas och besiktigas årligen.

Ärendets handläggning

Tillståndsansökan kom in den 30 oktober 2006. En miljökonsekvensbeskrivning var bifogad ansökan. Ansökan och miljökonsekvensbeskrivning kungjordes i Upsala Nya tidning den 3 januari 2007. Under remisstiden arbetades det fram ett gestaltungsprogram som skickades på en separat remissomgång den 7 mars 2007.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

9 (29)

2007-06-14

Dnr: 551-5696-06

Ärendet har remitterats till Kommunstyrelsen, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Byggnadsnämnden, Brandförsvaret och Kulturnämnden i Uppsala kommun samt till Upplandsmuseet (gestaltningsprogram).

Yttranden har inkommit från Kommunstyrelsen, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Byggnadsnämnden, Brandförsvaret och Kulturkontoret. SLU har ej bemött vad som anförts i yttrandena som i sak har varit positiva.

SLU har fått del av förslaget till beslut i ärendet och har kommit in med yttrande och kommenterat förslaget i vissa avseenden.

SÖKANDENS BESKRIVNING AV VERKSAMHETEN

Nuvarande och planerad verksamhet

På SLU:s jordbruksfastigheter Funbo-Lövsta 8:4, Kasby 3:1, Danmarks-Säby 7:1, Kungsängen 37:1 och Krusenberg 1:1 bedrivs växtodling i egendomsförvaltningens regi. Husdjursinstitutionerna bedriver djurproduktion i befintliga stallar på respektive fastighet som idag har tillstånd att hålla totalt 1 515 nötenheter. Vidare bedriver SLU:s institutioner i Uppsala forskning, försök och utbildning inom lantbruk, skogsbruk och veterinärmedicin på fastigheterna. För att kunna uppfylla sina forsknings- och utbildningsåtaganden krävs att SLU har en omfattande stallverksamhet i egen regi. Befintliga stallar vid Funbo-Lövsta och Kungsängen är i behov av renovering och bedöms därutöver inte uppfylla de kommande behoven inom forskning och utbildning. Ett önskemål finns om att verksamheten skall inrymmas inom samma område, varför SLU vill uppföra en ny anläggning med djurstallar vid Funbo-Lövsta.

Växtodlingen omfattar 1089 ha åker och 183 ha betesmark innefattande samtliga ovan nämnda fastigheter samt fastigheten Danmarks Hammarby 1:1. Den nya anläggningen beräknas ta 9 ha av naturbetesmarken i anspråk. Betesmarken utgörs av naturliga betesmarker och omfattar ej betesmark på åkermark där gödsel kan spridas. Vid behov finns även Krusenberg tillgängligt för spridning av gödsel. Egendomsförvaltningens växtodlingsverksamhet är certifierad enligt miljöledningssystem ISO 14001 och kvalitetssäkringssystem ISO 9001.

Anläggningen kommer till en början att byggas för 250 mjölkkor med året runt kalvning där uppfödning kommer att ske av samtliga kvigor för rekrytering medan tjurkalvar säljs vid 3 månaders ålder. För att anpassas till den ökande storskaligheten inom jordbruket planeras anläggningen för att byggas ut till 500 mjölkkor i en andra etapp med rekrytering (663 djurenheter) och därefter eventuellt fler inom

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

10 (29)

2007-06-14

Dnr: 551-5696-06

en 10-årsperiod. Alla djur inhyses i lösdrift med liggbås förutom kalvar och små kvigor som går i boxar med strö.

Nya svinstall byggs på Lövsta dit alla svin från Bläckhornet flyttas. Besättningen kommer att bestå av 150 suggor i integrerad produktion och 1 280 slaktsvinsplatser där antalet svin motsvarar 178 djurenheter.

Nya stallar för fjäderfä byggs på Lövsta dit alla fjäderfän från Bläckhornet flyttas. Besättningen kommer att bestå av 4 800 värphöns, 4 800 unghöns och 5 000 slaktkycklingplatser där antalet fjäderfä motsvarar 112 djurenheter. Värphönsen hålls dels i inredda burar och dels i mindre avdelningar med 100 höns i varje, med tillgång till egen rastgård. Unghönsen inhyses dels i inredda burar samt frigående med rastgård. Kycklingarna föds upp frigående i en avdelning.

Getbesättningen som tillhör Klinikcentrum på Ultuna skall fortsättningsvis bestå av 10-20 vuxna hondjur och kommer att hållas vid Lövsta under betessäsongen.

Nya stall för hästar planeras på Lövsta i befintliga byggnader vid gårdscentrum. Det ska finnas plats för uppställning av cirka 22 hästar i boxar där antalet hästar motsvarar 22 djurenheter.

Möjlighet skall finnas att inom en 10-årsperiod, från att anläggningen tas i bruk, utöka djurproduktionen till 1 200 djurenheter i en tredje etapp med utbytesmöjligheter fullt ut mellan de olika djurslagen. Det är oklart idag om det blir kor eller svin eller bådadera som ökar.

Ett slakteri av typen gårdsslakteri för slakt av storboskap och svin föreslås lokaliseras i anslutning till Bläckhornet.

I anslutning till kycklingstallet byggs ett nytt fjäderfäslakteri.

En utbyggnad av reningsverket planeras där rening motsvarande dagens krav kommer att uppfyllas.

Lokalisering och planförhållanden

Funbo-Lövsta ligger cirka 15 km sydost om Uppsala inom ett område av riksintresse för kulturmiljövården och i brynzonen mellan Uppsalas öppna odlingslandskap och Funbo skog. Herrgården är från 1600-talet och de två flyglarna från 1820-talet. Andra äldre byggnader är ladugården, stall, vagnslider och förråd. Hela den befintliga miljön är präglad av djurhållning sedan lång tid tillbaka. I anslutning till anläggningarna inom Funbo-Lövsta finns ett 20-tal bostadshus inom 500 meters avstånd.

Översiktsplanen för Uppsala kommun anger att marken mellan Bläckhornet och Gunsta är ett utredningsområde för utbyggnad av bostäder (500-800 bostäder). En fördjupning av översiktsplanen skall upprättas som även skall omfatta omlandet där Funbo-Lövsta ingår. Ännu så länge gäller att den lantliga karaktären skall bevaras och omlandet hållas fritt från ny bebyggelse och andra ingrepp som kan försvåra en planmässig utbyggnad. Ingrepp som försvårar fortsatt hävd och djurhållning skall undvikas. Området omfattas inte av detaljplan eller områdesbestämmelser.

Nybyggnation av nötkreatursstall, halmlador och silos vid Lövsta innebär en påverkan på landskapsbilden. Ett stort landskap kan tåla större byggnader, men placering, färgsättning och materialval blir än viktigare här då byggnaderna kan ses från ett stort omland. Inom synhåll finns inga mer trafikerade vägar och få bostäder, vilket innebär att relativt få människor kommer att se byggnaderna. Ett gestaltungsprogram har tagits fram som skall tjäna som riktlinjer vid bygglovprövningen.

Natura 2000-område - Vattenrecipient

Funboån-Sävjaån ingår i ett Natura 2000-område (Funbosjön-Sävjaån). I vattensystemet finns flera skyddsvärda arter som asp, nissöga och stensimpa samt utter. Natura 2000-området syftar till att bevara värdefull natur men innebär inte något generellt stopp för pågående markanvändning. Övergödning kan resultera i försämrad reproduktion.

Smittskydd

De olika djurslagen skall inhysas i separata stallar skilda från varandra. Ett inbördes avstånd på 75-100 meter eftersträvas. Nötkreaturen inhyses i ett stallkomplex, svinen i ett annat. Fjäderfä inhyses i tre separata stallar för unghöns, fjäderfä och slaktkycklingar. Alla ombyten för de personer som skall in i djurutrymmen sker i anslutning till respektive stall. Fjäderfä och svin har störst känslighet. Gödsel från de olika stallarna lagras åtskilt utan sammanblandning för att på så sätt minska kontaminering av ytterligare gödsel om smitta skulle uppstå.

Besökande kommer i de flesta fall att hänvisas till iordningställda och inglasade besöksutrymmen i djurstallarna. Området bör förses med vägbommar och byggnader skyddas via övervakningssystem för att säkerställa att obehöriga ej äger tillträde.

Gödselhantering

Lagringsutrymmen för gödsel och urin, spolvatten från djurstall, avlopp från hårdgjorda rastgårdar och avlopp från mjölkdisk skall för SLU:s verksamhet dimensioneras för minst 10 månaders lagring. Gödselvårdsanläggningar skall vara

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

12 (29)

2007-06-14

Dnr: 551-5696-06

utformade så att intilliggande mark, dagvatten eller grundvatten inte förorenas. Dagvatten från omkringliggande mark och från tak får inte tillföras gödselvårdsanläggningen. Påfyllnadsplats för gödselspridare och transportfordon för gödsel skall vara tät och hårdgjord och försedd med avlopp till flytgödsel- eller urinbehållare. Transport- och spridningsfordon skall vid behov rengöras vid påfyllningsplatsen.

Gödsel kommer att hanteras till största delen som flytgödsel. En mindre del från boxar och ströbäddar hanteras som fastgödsel. All fastgödsel kommer att lagras på platta invid respektive stall. Plattor för gödsel från fjäderfå kommer att förses med väggar och tak (gödsellagringshus) för att bibehålla den låga torrsubstanshalten och därmed minimera lukten.

På helår kommer cirka 19 000 m³ flytgödsel samt cirka 1 900 m³ fastgödsel att hanteras från den nya anläggningen med 500 mjölkkor. Den producerade flytgödseln från nötkreatur kommer till cirka 5-10 % att hamna direkt på betesmarken i samband med bete. Erforderlig lagring skall därför kunna minskas med motsvarande mängd. Idag sprids i Lövstas omgivningar cirka 4 000 m³ flytgödsel och 900 m³ fastgödsel.

Flytgödsellager placeras i huvudsak samlat vid de befintliga gödselbehållarna vid värmeverket. Genom en central placering underlättas hantering såsom omrörning och utlastning inför spridning. Närheten till värmecentralen ger också möjligheter att utveckla biogasproduktionen.

Det totala lagringsbehovet (etapp 2) av flytgödsel är på 15 600 m³. Det finns idag två befintliga behållare som har en volym på vardera 2 500 m³. Dessa kompletteras med nya behållare och samtidigt kommer ett satellitlager på 6 000 m³ att byggas vid Hammarby dit gödseln kommer att pumpas.

Erforderlig spridningsareal (åkermark och betesmark) är för ett alternativ med 500 mjölkkor 688 ha. Så länge mjölkbesättningen består av 250 kor är erforderlig spridningsareal 473 ha. Tillräcklig spridningsareal finns vid Lövsta, Kasby, Danmarks-Hammarby och Danmarks-Säby där den totala spridningsarealen på åkermark är 759 ha samtidigt och där 108 ha betesmark finns att tillgå. Växtnäringsbalansen visar att vid 1 200 djurenheter finns ett överskott på 3 kg fosfor per hektar vilket ligger långt ifrån gränsvärdet på 22 kg. Det finns också möjligheter att transportera gödsel till Kungsängen och Krusenberg för spridning.

Om en tredje etapp med ett utökat antal djur skulle genomföras så har SLU visat att spridningsareal och gödsellagringskapacitet kan uppfyllas för 1 200 djurenheter. Dessa faktorer är de som är mest begränsande. Övriga aspekter som

trafik, kulturlandskap, buller, avfall etc. berörs inte i någon högre grad av en eventuell ökning av antalet djur.

Vid spridning av stallgödsel (flytgödsel, fastgödsel, urin) gäller idag följande villkor vilka kommer att följas fortsättningsvis.

- Spridning av stallgödsel får inte ske närmare bostadsbebyggelse än 50 meter.
- Spridning av flytgödsel och urin får inte ske närmare samlad bebyggelse än 200 meter.
- Spridning av fastgödsel får inte ske närmare samlad bebyggelse än 50 meter.
- Spridning av stallgödsel får inte ske närmare vattentäkt än 50 meter.
- Spridning av stallgödsel får inte ske närmare vattendrag, markerat på den topografiska kartan, än 20 meter. Alternativt kan en 5 meter bred permanent gräsvall anläggas mot vattendraget.
- Spridning av stallgödsel skall ske under så få och korta perioder som möjligt och när, om möjligt, det är mulet och vinden ligger från bebyggelse.
- Stallgödsel skall brukas ner inom 4 timmar på arealer som ligger närmare samlad bebyggelse än 500 meter. På arealer som ligger längre bort än 500 meter från samlad bebyggelse skall nedbrukning ske samma dag med undantag för spridning på tjälad mark eller i växande gröda.
- Spridning på tjälad men icke snötäckt mark, efter den egentliga snösmältningen på våren, får ske på arealer som inte översvämmas under våren och som ligger minst 500 meter från samlad bebyggelse. Spridning sker ej på djup tjäle ty gödseln plöjs ner direkt efter spridning.
- Slangspridning i växande gröda får ske minst 500 meter från samlad bebyggelse och minst 100 meter från enstaka bostadshus. Slangspridning av nötflytgödsel får dock ske minst 200 meter från samlad bebyggelse resp. 50 meter från enstaka bostadshus.
- Efter avslutad spridning tvättas gödningspridare med gödselrester på gödselplattan.

Den teknik som används för spridning av fast- och djupströgödsel är breadspridning. Bandspridning används vid flytgödselspridning.

Slakterier

Ett fjäderfäslakteri finns idag vid Bläckhornet med en kapacitet på cirka 600 kroppar per dag. Detta fjäderfäslakteri kommer att avvecklas. Slakteriet används cirka 8 gånger per år för slakt av de 36 000 kycklingar som produceras vid Bläckhornet. I anslutning till det nya kycklingstallet byggs ett nytt fjäderfäslakteri med en kapacitet på cirka 1 000 kroppar per dag, vilket motsvarar en produktion på 55 ton per år.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

14 (29)

2007-06-14

Dnr: 551-5696-06

Ett slakteri av typen gårdsslakteri föreslås lokaliseras vid den nordligaste delen av Bläckhornet för att vara avskiljd från den övriga djuretableringen. Slakteriet skall vara avsett för hängande slakt där det finns möjlighet att slakta storboskap och svin. Anläggningen skall ha en kapacitet på cirka 2 000 storboskap per år, vilket motsvarar en produktion på cirka 580 ton per år fördelat på cirka 120 slaktdagar per år. Avrensprodukter lagras i container i kylrum. Gödseln kommer att hanteras som fastgödsel och lagras på befintlig gödselplatta.

Spolvatten från slakterierna kommer att avledas till gödselbrunn.

Kemiska produkter

Kemikalier som används inom växtodlingen är näringsämnen, ogräsmedel, oljor, skadedjursmedel, svampmedel, tillväxtregulatorer, diskmedel till mjölkanläggning och desinfektionsmedel etc.

Förvaring av handelsgödsel kommer att ske i gödningsförrådet. Lagring av växtskyddsmedel kommer att ske i kemikalieförrådet. Lokalen har ett tätt och lätt rengörbart golv som saknar avlopp och är utformad som en invallad yta. Oljor och smörjmedel glykol etc. förvaras i oljeförrådet i maskinhallen vid verkstaden.

Betat utsäde förvaras i maskinhallen på Lövsta. Ensileringsmedel lagras i enhetscontainer på 1 000 liter som förvaras inomhus på betonggolv i torrt och svalt utrymme.

Diesel används för driften av olika typer av jordbruksmaskiner. Förvaring av tankar och pump sker i två invallade tankar, varav en på Lövsta. En konvertering till förnyelsebara bränslen typ rapsmetylester (RME) planeras att ske successivt

Vid nyinstallation och större ombyggnader får fullständigt halogenerade CFC-köldmedier och HCFC ej användas. Före nyinstallation vid slakteriet kommer samråd att ske med länsstyrelsen för att nyttja bästa möjliga teknik som ger effekt på miljön.

Transporter

Antalet tunga externa transporter till och från Lövsta, som sker med bil och släp, kommer i genomsnitt att vara 2,1 transporter per dygn, vilket innebär ungefär en fördubbling av antalet externa transporter.

Antalet lätta transporter är 13,7 per dygn, eftersom antalet anställda inte kommer att förändras. Samtliga transporter kommer emellertid att utgå från Lövsta. Studenter kommer förmodligen att köras med buss till anläggningen.

Antalet interna transporter till och från anläggningen, som oftast sker med traktor och vagn, är 9,6 per dygn. Den transporterade volymen på interna transporter blir cirka 2,5 gånger så stor som idag medan antalet transporter fördubblas eftersom transportsystemen effektiviseras och större mängder körs vid varje transport. De interna transporterna går oftast via Kasby och Hammarby.

Transporter till och från anläggningen kommer att förläggas till vardagar och dagtid i möjligaste mån.

Vägar

Den alléplanterade infartsvägen till Lövsta utgör även fortsättningsvis Lövstas ryggrad. En viss flyttning av vägen kommer att ske österut. En ny trädplanterad väg förläggs i nord-sydlig riktning. De två huvudvägarna förses med gång- och cykelbana inom området för att underlätta personal- och besöksflyttningar mellan de olika stallarna. Vägboommar kommer att stänga av vägarna via Kasby och Hammarby för obehörig genomfartstrafik. Området kommer att vara öppet för det rörliga friluftslivet. Linnés exkursionsväg kvarstår.

Energi

SLU har sedan mitten av år 2004 arbetat med att ta fram ett energiutvecklingsprogram. Målet är att energiförsörjningen för varmvatten och uppvärmningen av anläggningarna vid bl.a. Funbo-Lövsta skall baseras på biobränsle.

Värmeproduktionsanläggningar för biobränsle har installerats på området. Anläggningen vid Lövsta har en effekt på 1,0 MW och eldas med cirka 80 % halm och 20 % spannmål men skall även kunna hantera flis och pellets, som ersättning för 399 m³ olja och el. Samtliga byggnader som idag har olje- eller elpanna samt bostäder som ägs av SLU kommer att anslutas till biobränsleanläggningen. Närboende kommer att erbjudas möjlighet att ansluta sig.

Utsläpp till luft

Gödseln kommer i huvudsak att hanteras som flytgödsel vilket är den gödseltyp som kan ge upphov till lukt. Lukt från svin- och fjäderfästallar kan upplevas som speciellt störande. Genom att hålla en låg temperatur och utgödsla regelbundet kan luktintensiteten hållas låg. Störst risk för lukt från gödselhantering uppstår i samband med utlastning, transport och spridning av gödseln. Luktolägenheter liksom ammoniakavgång från lagring minimeras med bottenfyllning och täckning av flytgödselbehållarna vilken idag är den bästa tekniken. Transport av gödseln kommer att ske i slutna tankar. Effektiv spridningsteknik och effektiva nedmyllningsmetoder kommer att användas. Luktolägenheter i samband med spridning av gödseln förväntas därför bli ringa.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

16 (29)

2007-06-14

Dnr: 551-5696-06

Fastgödsel avger mindre lukt då den är uppblandad med strömedel och därmed har högre torrsubstanshalt. Fastgödselplattor för gödsel från fjäderfä förses med väggar och tak för att bibehålla torrsubstanshalten och därmed minimera lukten.

Damm och agnar från spannmålstorcken samlas upp i en container som förvaras inomhus. Spannmålstorcken är även utrustad med dammsugare för att minimera mängden damm i torcken.

Utsläpp till vatten

Sanitärt avloppsvatten leds till reningsverket som är beläget söder om Bläckhornet. Reningen utgörs av mekanisk, biologisk och kemisk rening. Det behandlade vattnet avleds till Samnan och vidare till Funboån. Reningsverket är dimensionerat för 100 personekvivalenter (pe). Nuvarande mängd behandlat avloppsvatten uppgår till 54 m³ per dygn som månadsmedelvärde. Totalt behandlades 19 909 m³ i reningsverket under år 2005. Verket visar idag upp utsläppshalter som ligger väl under gränsvärdena. Medelvärdet på BOD i utgående vatten är 3,0 mg/l (reningseffekt 86 %) och medelvärdet på totalfosfor är 0,038 mg/l (reningseffekt 98 %). Reningsverket belastas tidvis idag med inläckande dagvatten via ledningsnätet.

En utbyggnad av avloppsreningsverket planeras där rening motsvarande dagens krav kommer att uppfyllas. Bostäder som ägs av SLU kommer att anslutas till reningsverket. Närboende kommer att erbjudas möjlighet att ansluta sig.

Dagvattnet från anläggningen samlas upp via dagvattensystem och leds vidare till öppna diken. Vid mätningar på Lövsta under år 2005 har medelvärdet för totalfosfor varierat mellan 0,07-0,83 mg/l, medelvärdet för totalkväve mellan 1,6-7,3 mg/l och medelvärdet för NO₃-N mellan 1,7-2,9 mg/l.

Provtagningar bör i framtiden även göras på inkommande dagvatten till anläggningen. En provpunkt bör flyttas längre söderut närmare Samnan för att få ett bättre resultat på utgående dagvatten. För att få veta den totala mängden fosfor och kväve som utlakas från anläggningen måste flödet mätas i samband med varje provtagning.

Pressvatten från ensilagetorn och plansilos samlas upp och transporters till gödselbehållare.

Avloppsvatten från diskning av mjölkkanläggning leds till gödselbehållare.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

17 (29)

2007-06-14

Dnr: 551-5696-06

Stallar för nötkreatur rengörs vanligtvis en gång per år. Rengöring av stallar för fjäderfä och svin sker efter varje uppfödningssomgång. Spolvatten från rengöring av djurstall och avlopp från hårdgjorda rastgårdar för djur förs till gödselbehållare.

Oljiga fordon och maskiner tvättas på gödselplattan då högtryckstvätt med biologiskt nedbrytbart avfettningemedel används.

Buller

Ljud från spannmålstorken är den dominerande ljudkällan. Torken används dock under en mycket begränsad tid under året (aug-okt samt en vintermånad). Användandet av torken kommer dock att minska med en minskad spannmålsodling. Torken stör främst inom anläggningen samt de närmsta bostäderna i nordväst. Ljud från ventilationsfläktar kommer att begränsas så att de ligger inom ramen för gällande ekvivalenta riktvärden.

Avfall

Aktuella avfallstyper är gödsel, slakteriavfall, döda djur, farligt avfall och övrigt avfall. Den dominerande avfallstypen är gödsel.

All gödsel och därmed producerad växtnäring från djuren sprids och nyttjas i jordbrukets växtodling. Blod och slaktavfall från kontrollslakteri för fjäderfä på Lövsta hämtas idag av Konvex, cirka 18 ton per år. Slakt aviseras åtta gånger per år. Mellanlagring sker i slutna plastkärl som hämtas omedelbart efter slakt.

Slaktavfall från kontrollslakteri för nöt och svin kommer att hämtas av Konvex. Slakt kommer att ske kontinuerligt och mellanlagring sker i slutna containrar i kylrum som hämtas ungefär varannan dag. Blod skall kunna gå ut med avloppet till en gödselbehållare med en volym på ca 900 m³ där det lagras för att senare spridas på åkermark två gånger per år. En befintlig gödselbehållare i anslutning till befintliga svinstallar kommer att användas som lagringsutrymme för avloppet.

Själv döda djur hämtas av Konvex. Enstaka smådjur skickas till SVA:s förbränningsugn i Ultuna.

Farligt avfall kommer att förvaras i särskilda utrymmen i avvaktan på borttransport till Ragnsells, kommunens kemstation eller återvinningscentral.

Övrigt avfall sorteras i olika fraktioner för materialåtervinning och förbränning.

Damm och agnar samlas upp och transporteras till Hovgården alternativt Vedyxa.

Haverier och olyckor

SLU har tagit fram en riskanalys där bedömning gjorts av sannolikheten att en olycka skall inträffa och konsekvenserna av denna. De olyckor som enligt bedömningen har högst riskvärde är läckage från spruta, brand i verkstad, läckage av spillolja, samtliga med riskvärde 6 poäng i en skala på 1-25 poäng. Sannolikheten för att en olycka skall inträffa inom de mest känsliga områdena har maximalt 2 poäng, varför risken för en olycka får bedömas som liten.

Samtliga byggnader där djur vistas är helt eller delvis försedda med reservkraft. Tekniska installationer som är nödvändiga för djurens välbefinnande t.ex. vattenverk, ventilation och andra eventuella livsuppehållande funktioner kommer att förses med reservkraft via lågspänningsnätet med prioriterad laststyrning.

Branddammar finns vid Bläckhornets nordöstra del och vid Lövsta. Behov av ytterligare branddammar utreds.

Förorenade områden

Det finns ingen kännedom om något område med förorenad mark inom aktuellt utredningsområde.

Hälsa

Vid Lövsta finns endast sju bostadsfastigheter varav tre inom 100 meter från vägen. Inga ytterligare bostäder passeras mellan Lövsta och väg 282. Hastigheten förbi de två närmsta bostäderna är skyltad till 30 km/h. De som kan bli störda är få, och olägenhet av trafikbuller för närboende bedöms därmed som ringa. Risken för försämrad hälsa på grund av bullrets inverkan ses som ringa.

Lukt från gödselhanteringen är troligtvis den miljöeffekt som till största delen kommer att påverka omgivningen. Genom att sprida gödsel under korta perioder och med bästa möjliga teknik kan så stor del av luktolägenheten som möjligt reduceras. Den förhärskande vindriktningen på Lövsta är sydvästlig, vilket har beaktats vid placering av de olika djurslagens stallar och beten. Även risken för allergi påverkas av vindförhållandena. Olägenhet som följd av lukt är trolig framförallt vid spridningstillfällena. Risken för försämrad hälsa på grund av lukt är obefintlig.

Alternativ lokalisering, nollalternativet

Nollalternativet för Lövsta är att bedriva verksamheten med dagens omfattning. Befintliga djurstallar vid Kungsängen och Bläckhornet ligger kvar men rustas upp för att anpassas till dagens krav då det gäller forskning och utbildning. Befintliga anläggningar rivs och ersätts med nya.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

19 (29)

2007-06-14

Dnr: 551-5696-06

I dag är det befintliga fodersilos och foderfabriken som syns på håll. Övrig bebyggelse ligger inbäddad i vegetationen.

Motivering av valt alternativ

En stor del av transporter som idag belastar Kungsängen med närområde kommer att flyttas till Lövsta som ligger mer avskilt jämfört med Kungsängen nära Uppsala centrum. Med den nya dragningen av E4:an kommer stora delar av externa transporter aldrig att belasta centrala Uppsala utan kan köra direkt ut till Lövsta. Vid Lövsta finns endast sju bostadsfastigheter varav tre inom 100 meter från vägen. Inga ytterligare bostäder passeras mellan Lövsta och väg 282. Förändringarna vid Lövsta bedöms inte på ett betydande sätt påverka Natura 2000-området Sävjaån-Funbosjön. Med nollalternativet kvarstår gödselhanteringen på Kungsängen där betydligt fler människor i omgivningen påverkas.

Nötstallet, som är den mest utrymmeskrävande byggnaden, placeras i åkerkanten intill vägen där tre flikar av delvis trädbeklädda moränbackar sticker ut i det öppna landskapet. Stallet får här ett relativt skyddat läge som är flackt och geologiskt lämpligt att bebygga. Stallet blir lågt placerad, mer än 5 meter lägre än de äldre byggnaderna. Det föreslagna läget har bättre grundläggningsförhållanden. För nötdjuren finns krav på stora ytor betesmark i direkt anslutning till stallet för att dagligen kunna föra djur mellan mjölkstall och beten vilket uppfylls med den föreslagna placeringen.

Hushållning med mark, råvaror och energi

Ett nytt vattenverk kommer att byggas. Den planerade vattenförbrukningen överstiger dagens maximala förbrukning. En provpumpning kommer att utföras för att se att vattentäkten som ligger i Kasby klarar en ökad förbrukning. Troligen kan behovet mötas av en större reservoarvolym än vad som används idag.

SLU har sedan mitten av år 2004 arbetat med att ta fram ett energiutvecklingsprogram. Målet är att energiförsörjningen för varmvatten och uppvärmningen skall baseras på biobränsle. Värmeproduktionsanläggningar för biobränsle kommer att installeras. All gödsel och därmed producerad växtnäring från djuren sprids och nyttjas i jordbrukets växtodling.

Miljömål

Den planerade verksamheten vid Lövsta innebär att miljömålen uppfylls enligt följande.

- Ett rikt odlingslandskap bibehålls genom ett aktivt och levande lantbruk.
- Ingen övergödning genom kontrollerad användning av fosfor genom aktuella växtnäringsbalanser m.m.

- Ingen övergödning genom att flytgödselbehållare är täckta.
- Ingen övergödning genom att skyddszoner mot vattendrag och vattentäcker lämnas vid gödselspridning.

De konsekvenser som inte kan åtgärdas alls liksom de konsekvenser som kvarstår efter vidtagna skadeförebyggande åtgärder är följande.

- Viss risk för negativ påverkan på vatten vid spridning av gödsel.
- Viss påverkan i upplevelsen av landskapet.

Efter åtgärder innebär djuretableringen vid Lövsta ingen betydande påverkan.

Sammantaget bedöms projektet ha en liten inverkan på människors hälsa, miljön och hushållningen med mark och vatten samt andra naturresurser.

YTTRANDEN

Kommunstyrelsen i Uppsala kommun tillstyrker en utbyggnad av verksamheten i området med följande synpunkter.

- Ett område söder om Gunsta skall enligt förslag i översiktsplan 2006 för Uppsala kommun förberedas för utbyggnad. Det är viktigt att i det fortsatta arbetet klara ut skyddsavstånden från djurhållningen mot nordost samt säkra att sådana skyddsavstånd inte äventyrar en utbyggnad av det föreslagna området. Det föreslagna gårdsslakteriet med ett skyddsavstånd på 400 meter skulle kunna innebära en försämring av möjligheten att bebygga delar av det planerade området.
- För att kunna ta tillvara eventuella samordningsvinster i frågor kring försörjning med teknisk infrastruktur är det viktigt att samråd hålls med kommunen inför utbyggnaden.

Byggnadsnämnden i Uppsala kommun har yttrat sig och anför att man i huvudsak är positiv till förslaget då lantbruksuniversitetets verksamhet är av stor vikt för Uppsala kommun. Nämnden är positiv till gestaltungsprogrammet. Nämnden har i övrigt anför följande.

- Området ligger i skarven mellan översiktsplanen 2006 för Uppsala kommun (ÖP06) och översiktsplanen för Uppsala stad 2002 (ÖP02). Förslaget skall därför avvägas mot båda översiktsplanerna.
- Enligt PBL kan kommunen kräva att området skall planläggas men föreslår trots detta att marken inte planläggs. Detta p.g.a. att etableringen genomgår en omfattande tillståndsprövning enligt MB hos länsstyrelsen och att detaljplaneinstrumentet är dåligt anpassat för att reglera storskaligt lantbruk och särskilt djurhållning.
- Det är dock viktigt att notera att jordbrukets ekonomibyggnader uppförs utan bygglov om det inte finns detaljplan. De sökande har i kontakt med

stadsbyggnadskontoret sagt sig ha intentionen att söka bygglov ändå och därför utgår byggnadsnämnden från det.

- Förslaget till byggnadsplacering är välgrupperad längs befintliga vägar och med ett respektavstånd till herrgårdsbyggnaden.
- Den utökade djurhållningen i Funbo-Lövsta medför kraftigt begränsade möjligheter till nya bostäder inom skyddsområdena för de olika verksamheterna. Anläggningen bör ha möjlighet att även i framtiden utveckla sin verksamhet inom området och ytterligare bostäder i närheten kan medföra svårigheter bl.a. i ett område söder om Gunsta som förbereds för utbyggnad.
- Vad gäller frågan om färgsättning är nämndens åsikt att byggnaderna skall rödfärgas med traditionell Falu rödfärg.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Uppsala kommun anför att det inte finns någon direkt koppling mellan negativ miljöpåverkan och gårdens storlek. Det är snarare en fråga om hur verksamheten bedrivs. Hanteringen av stallgödseln och djurtätheten är de mest avgörande faktorerna. En gård med stor djurhållning har ofta möjlighet att investera i bättre teknik i stallar för lagring och spridning av gödsel än många små.

Befintliga djurstallar vid SLU är cirka 35 år gamla. Det rör sig om enkla byggnader med små möjligheter att bygga om för 2000-talets krav på såväl djurmiljö som arbetsmiljö. Nollalternativet, d.v.s. fortsatt djurhållning vid Kungsängens försöksgård och vid Bläckhornet, synes därför som ett realistiskt alternativ. En ny och modern försöksanläggning behövs helt klart för SLU:s Uppsalaverksamhet.

Platsen för nyetableringen invid Lövsta herrgård är väl lämpad för storskalig djurhållning. Endast ett fåtal fastigheter med närboende berörs av djurhållningen och dessa bör anses få tåla den jordbruksdrift som motiveras av arealunderlag och ursprunglig herrgårdsmiljö vid Lövsta. Den negativa miljöpåverkan som blir resultatet av etableringen är inte större eller allvarigare än att den bedöms väl rymmas inom ramen för det tillåtna.

Brandförsvaret i Uppsala kommun framför vikten av att

- vattenverkets kapacitet utformas så att anläggningen kan förses med vatten för brandsläckning via fasta ledningar och mark eller väggbrandposter,
- tankbilstransport med vatten är endast en komplettering och reservalternativ vid en så pass stor nyetablering som Lövsta och
- brandskyddet i den befintliga anläggningen Bläckhornet anpassas till de nya verksamheterna med åkerier, lager och industriverksamhet.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

22 (29)

2007-06-14

Dnr: 551-5696-06

Kulturkontoret i Uppsala kommun har inget att erinra.

Upplandsmuseet har inget att erinra beträffande gestaltningsprogrammet.

SÖKANDENS BEMÖTANDE AV UPPGIFTERNA I YTTRANDENA

SLU har inte bemött de yttranden som inkommit.

LÄNSSTYRELSENS MOTIVERING

Enligt bilagan till förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd klassas de aktuella verksamheterna med följande SNI-koder.

- 01-1** Jordbruk med mer än 200 djurenheter (prövningsnivå B).
- 15.1-2** Slakteri (storboskap och svin) för en produktion baserad på mer än 5 ton men högst 5 000 ton slaktvikt per år (prövningsnivå C).
- 15.1-2** Slakteri (fjäderfä) för en produktion baserad på mer än 5 ton men högst 5000 ton slaktvikt per år. (prövningsnivå C).
- 90.001-2** Avloppsanläggning som är dimensionerad för mer än 25 men högst 2000 pe (prövningsnivå C).

Beteckningen B innebär tillståndspliktig verksamhet som prövas av länsstyrelsen (miljöprövningsdelegationen). Beteckningen C innebär anmälningspliktig verksamhet som prövas av kommunen (miljö- och hälsoskyddsnämnden).

Enligt 21 kap. 3 § jämfört med 19 kap. 3 § MB får ärenden enligt balken prövas gemensamt om de har samma sökande och avser samma verksamhet eller avser verksamheter som har samband med varandra. Vidare får 9 kap. 6 § tredje stycket MB den som bedriver eller avser att bedriva miljöfarlig verksamhet ansöka om tillstånd till verksamheten enligt MB även om det inte krävs tillstånd.

Slakterierna och reningsverket hör så nära ihop med den sökta verksamheten att dessa bör handläggas och prövas i ett sammanhang. Dessutom får ansökan om tillstånd för de sk. C-verksamheterna anses ha skett på s.k. frivillig grund. Länsstyrelsen handlägger och prövar därför frågan om tillstånd enligt MB även för de ovannämnda slakterierna och avloppsanläggningen.

Tillämpliga lagrum

Miljöbalkens mål

Enligt 1 kap. 1 § MB syftar bestämmelserna i balken till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

23 (29)

2007-06-14

Dnr: 551-5696-06

hälsosam och god miljö. En sådan utveckling bygger på insikten att naturen har ett skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar för att förvalta naturen väl. MB skall tillämpas så att

1. människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter oavsett om dessa orsakas av föroreningar eller annan påverkan,
2. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas,
3. den biologiska mångfalden bevaras,
4. mark, vatten och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas, och
5. återanvändning och återvinning liksom annan hushållning med material, råvaror och energi främjas så att ett kretslopp uppnås.

Länsstyrelsen gör i denna del den bedömningen att SLU visat att verksamheten kommer att bedrivas så att en hållbar utveckling främjas enligt 1 kap. 1 § MB.

De allmänna hänsynsreglerna

Enligt 2 kap. 2 § MB skall alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet (det s.k. kunskapskravet).

Enligt 2 kap. 3 § MB skall alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön (den s.k. försiktighetsprincipen). I samma syfte skall vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Dessa försiktighetsmått skall vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Enligt 2 kap. 4 § MB skall alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd undvika att använda eller sälja sådana kemiska produkter eller biotekniska organismer som kan befaras medföra risker för människors hälsa eller miljön, om de kan ersättas med sådana produkter eller organismer som kan antas vara mindre farliga (den s.k. produktvalsprincipen). Motsvarande krav gäller i fråga om varor som innehåller eller har behandlats med en kemisk produkt eller bioteknisk organism.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

24 (29)

2007-06-14

Dnr: 551-5696-06

Enligt 2 kap. 5 § MB skall alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd hushålla med råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna till återanvändning och återvinning (de s.k. hushållnings- och kretsloppsprinciperna). I första hand skall förnybara energikällor användas.

Med tanke på den mängd organiskt avfall som uppstår i verksamheten bl.a. slaktavfall, men även andra organiska restprodukter, anser länsstyrelsen att SLU bör utreda möjligheterna att producera biogas. Därmed fås ett bättre utnyttjande av de resurser som produceras inom verksamheten för att kunna producera el, värme eller drivmedel för den egna verksamheten. Länsstyrelsen bedömer att det är tekniskt möjligt och miljömässigt motiverat. Det som återstår att utreda är huruvida det är ekonomiskt rimligt.

Val av plats

Enligt 2 kap. 6 § MB skall det för en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet skall kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Vid bl.a. tillståndsprövning enligt 9 kap. MB skall bestämmelserna i 3 och 4 kap. MB tillämpas endast i de fall som gäller ändrad användning av mark- eller vattenområden. Ett tillstånd eller en dispens får inte ges i strid med en detaljplan eller områdesbestämmelser enligt plan- och bygglagen (1987:10). Små avvikelser får dock göras, om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas.

Området omfattas inte av detaljplan eller områdesbestämmelser. Hinder mot tillstånd utifrån detaljplanesynpunkt eller utifrån områdesbestämmelsesynpunkt föreligger därför inte. Frågan om detaljplaneläggning har varit föremål för diskussion med tanke på att området ligger inom riksintresset för kulturmiljövården. Byggnaderna som tillkommer är volymmässigt stora och frågan har varit hur de lämpligast bör placeras och utformas för att inte bli för dominerande med tanke på exponeringen i landskapet och därmed påverka riksintresset negativt. Byggnadsnämnden föreslår att marken inte planläggs trots att kommunen enligt PBL kan kräva att området skall planläggas. Detta p.g.a. att etableringen genomgår en omfattande tillståndsprövning enligt MB hos länsstyrelsen och att detaljplaneinstrumentet är dåligt anpassat för att reglera storskaligt lantbruk och särskilt djurhållning.

Det är viktigt att notera att jordbrukets ekonomibyggnader kan uppföras utan bygglov om det inte finns detaljplan. De sökande har i kontakt med stadsbyggnadskontoret sagt sig ha intentionen att söka bygglov ändå och därför utgår byggnadsnämnden från det. Ett gestaltungsprogram har tagits fram som skall tjäna som riktlinjer vid bygglovprövningen.

En ny och modern försöksanläggning behövs för SLU:s verksamhet. Länsstyrelsen gör den bedömningen att platsen för nyetableringen invid Lövsta herrgård är väl lämpad för storskalig djurhållning. Hela den befintliga miljön är präglad av djurhållning sedan lång tid tillbaka. Det är ett fåtal fastigheter med boende som berörs av djurhållningen och med tanke på de åtgärder som SLU åtagit sig och med de villkor som sätts för verksamheten bedöms verksamheten inte medföra några större olägenheter för omgivningen.

Miljö kvalitetsnormer

Enligt 5 kap. 3 § MB skall Länsstyrelsen säkerställa i ärendet att de miljö kvalitetsnormer som meddelats enligt 1 § samma kapitel uppfylls. Regeringen har i förordningen (2001:527) om miljö kvalitetsnormer för utomhusluft fastställt sådana normer för kvävedioxid, kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid, bly, bensen, partiklar och ozon. Länsstyrelsen finner, under förutsättning att föreskrivna villkor följs, att den sökta verksamheten inte kommer att medföra att någon miljö kvalitetsnorm enligt förordningen om miljö kvalitetsnormer för utomhusluft kommer att överskridas.

Regeringen har också utfärdat en förordning (2001:554) om miljö kvalitetsnormer för fisk- och musselvatten. Länsstyrelsen konstaterar att Mälaren är upptagen som "andra fiskevatten" i Naturvårdsverkets förteckning (2002:6) över fiskevatten som skall skyddas enligt förordningen om miljö kvalitetsnormer för fisk- och musselvatten. För de parametrar som anges som norm och riktvärden för miljö kvalitetsnormen finner Länsstyrelsen att aktuella ämnen, efter passage i Samnan, Funboån, Sävjaån och Fyrisån, når Mälaren endast i försumbara mängder. Länsstyrelsen finner därför att inte heller den sökta verksamheten kommer att medföra att någon miljö kvalitetsnorm enligt förordningen om fisk- och musselvatten kommer att överskridas.

Bedömningen av om verksamheten befaras medföra skada eller olägenhet av väsentlig betydelse (2 kap. 9 § MB)

Länsstyrelsen gör den bedömningen att någon sådan skada eller olägenhet av väsentlig betydelse för människors hälsa eller miljön som enligt 2 kap. 9 § MB kräver regeringens tillåtelse inte kan befaras i förevarande fall.

Motivering av villkor

Energi

I Sverige har riksdagen bestämt att de svenska utsläppen av växthusgaser skall minska. Utsläppen av växthusgaser skall i genomsnitt för åren 2008-2012 vara minst fyra procent lägre än utsläppen för år 1990. På längre sikt skall utsläppen minska betydligt mer. All energianvändning påverkar miljön. Dock är el och

värme från förnyelsebara energikällor mindre miljöstörande jämfört med el- och värmeproduktion från fossila källor. Den bästa kilowatten är dock den som aldrig används.

Best Available Technique (BAT) när det gäller energi är för svin- och fjäderfästall är följande.

Svin

- Använda naturlig ventilation där så är möjligt. Detta kräver lämplig utformning av byggnaden och av boxarna och rumslig planering när det gäller dominerande vindriktningar för att förbättra luftflödet.
- Mekaniskt ventilerade stallar. Optimera utformningen av ventilationssystemet i varje stall för att ge en god temperaturstyrning och uppnå minsta luftväxlingsfrekvens under vintern.
- Använda lågenergibelysning.

Fjäderfä

- Isolera byggnader i regioner med låga utetemperaturer.
- Optimera utformningen av ventilationssystemet i varje stall för att ge en god temperaturstyrning och uppnå minsta luftväxlingsfrekvens under vintern.
- Använda lågenergibelysning.

Gödselhantering

Funbo–Lövsta ligger enligt bilaga 1 till Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad gäller växtnäring i ett område (Funbo församling) som är känsligt med tanke på att vatten kan förorenas av nitrater från jordbruket. Funboån–Sävjaån är ett Natura 2000–område som hyser bl.a. ett antal fiskarter vars reproduktion kan påverkas negativt av övergödning. Det är därför av vikt att minska risken för ytavrinning och därmed läckage av kväve och fosfor till vattendrag. Skyddsavstånd till vattendrag anges i enlighet med SLU:s eget förslag. Alternativt kan en sex meter permanent gräsvall anläggas mot vattendraget. Sex meters avstånd är i överensstämmelse med det skyddsavstånd som tillämpas vid spridning av bekämpningsmedel invid vattendrag.

Ammoniakförluster sker under stallgödselns hela hanteringskedja, fodring, hantering i stallar, under lagring och vid spridning men även från träck och urin från betande djur. Utan täckning eller andra åtgärder är lagringsförlusterna normalt störst från urin och därefter i fallande skala djupströgödsel, fastgödsel och flytgödsel. Genom täckning av flytande gödselslag kan en väsentlig reduktion av ammoniakavgången uppnås. Fyllnadssättet har också en stor betydelse för storleken på ammoniakavgången. Bottenfyllning är den teknik som har den minsta avgången och stör heller inte täckningen nämnvärt. Tekniken är också positiv ur luktsynpunkt. Gödselhus minskar ammoniakavgången väsentligt för fastgödsel och har också en gynnsam effekt vad gäller luktspridning och flugkläckning. SLU

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

27 (29)

2007-06-14

Dnr: 551-5696-06

har åtagit sig att lagra gödseln på ett sätt som är bästa teknik i dagsläget och några ytterligare villkor har därför inte ansetts nödvändiga i den delen. Utformningen av gödselplattorna och gödselhusen har dock villkorats.

Hur spridning av stallgödsel går till är särskilt viktigt ur miljösynpunkt eftersom spridningen står en stor del av den totala förlusten av ammoniak från stallgödseln och för att spridningen är det sista steget i kedjan vid hanteringen av gödseln. Vidtas inte åtgärder där är det risk för att man förlorar en stor del av effekten av åtgärder man gjort i tidigare led. Ammoniakavgången är hög omedelbart efter spridning, vilket motiverar att gödseln brukas ned så snart som möjligt. Olika tekniker finns tillgängliga och andra är under utveckling. Markbeskaffenheten, typ av gröda och ekonomin är här faktorer som spelar in vid valet av teknik. Bästa möjliga teknik skall användas utifrån förhållandena i det enskilda fallet men det viktigaste är att nedbrukning eller nedmyllning sker inom 4 timmar från spridningstillfället.

Flytgödsel och urin, som innehåller en stor andel lättillgängligt kväve, bör enligt Jordbruksverkets Allmänna råd (2005:1) inte spridas under hösten i eller inför sådd av höststråsäd och heller inte i Mellansverige inför vårsådd. Skyddsavstånd som anges vid spridning av gödsel till bebyggelse och vattentäcker överensstämmer med vad SLU åtagit sig.

Vattenförsörjning

BAT är att minska vattenförbrukningen så långt det går utan att djurskyddsaspekter och hygieniska aspekter frångås. Rengöring av djurstallar, slakterier och utrustning skall ske med högtryckstvätt.

Ytavrinnande regn- spol- och smältvatten som rinner på hårdgjorda ytor och som har låga eller måttliga föroreningshalter bör om möjligt, beroende på markbeskaffenheten, tas om hand lokalt. Syftet är att begränsa risken för att förorenat dagvatten skall nå dikessystemen och därmed vattendragen.

Avfall

Avfall och restprodukter skall om möjligt nyttiggöras. Damm och agnar som idag fraktas till Hovgården bör nyttjas som bränsle i fastbränsleanläggningen eller på annat sätt nyttiggöras inom verksamheten. Organiskt avfall får inte deponeras från och med den 1 jan 2005.

Spridning av kemiska bekämpningsmedel

Skyddsavstånden finns angivna i Naturvårdsverkets Allmänna råd 97:3. Förvaring skall ske på ett sätt som minimerar risken för förorening av mark och vatten.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

28 (29)

2007-06-14

Dnr: 551-5696-06

Buller

Vad gäller buller skall vad som anges i Naturvårdsverkets allmänna råd 1978:5 om externt industribuller om riktvärdet för nyetablering tillämpas.

Avloppsreningsverk

Enligt Naturvårdsverkets bedömningsgrunder gör en ökad tillförsel av näringsämnen (fosfor och kväve) att sjöar, hav och vattendrag eutrofieras. Länsstyrelsen konstaterar att utifrån den kunskap som finns om recipienten är skälen starka att införa begränsningar för utsläpp av näringsämnen och material som är syretärande. Fosfor antas normalt utgöra begränsande faktor för alg tillväxt i sötvatten.

Utifrån vad som redovisats i ansökan om recipientförhållanden, samt med utgångspunkt i att fosfor normalt är den begränsande faktorn för alg tillväxt i sötvatten, är det Länsstyrelsens uppfattning att slutliga villkor bör meddelas för utsläpp av fosfor och syretärande material (analyserat som BOD₇).

Länsstyrelsens sammanfattande bedömning

Länsstyrelsen anser att, om föreskrivna villkor iakttas, verksamheten går att förena med målen och de allmänna hänsynsreglerna i MB samt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurser. Tillstånd skall därför lämnas till verksamheten i enlighet med ansökningen.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas till Nacka tingsrätt, miljödomstolen, se bilaga 1.

Beslut om kungörelsedelgivning

Se bilaga 2.

Beslut i ärendet har fattats av miljöprövningsdelegationen. I beslutet har deltagit länsassessor Roger Gustafsson, ordförande, och miljöskyddshandläggare Ing-Marie Askaner, miljöskakkunnig. Ärendet har föredragits av miljöskyddshandläggare Mona J-Åkerström, miljöenheten.

Roger Gustafsson

Ing-Marie Askaner

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

29 (29)

2007-06-14

Dnr: 551-5696-06

BILAGOR

1. Hur man överklagar
2. Beslut om kungörelsedelgivning

SÄNDLISTA

Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm

Kommunstyrelsen i Uppsala kommun, 753 75 Uppsala

Byggnadsnämnden i Uppsala kommun, 753 75 Uppsala

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Uppsala kommun, 753 75 Uppsala

Räddnings- och beredskapsnämnden i Uppsala kommun, 753 75 Uppsala

Kulturnämnden, 753 75 Uppsala

Upplandsmuseet, S:t Eriks gränd 6, 753 10 Uppsala

Tema arkitekter och projektledare, Att: Britt-Marie Stockzelius, Box 237,
751 05 Uppsala